

mutakozó hiányt a középiskolákban végzett tanuló-nyaggal pótolná. Hisz az érettségizett tanulók nagy számmal összel az az I. semesterben tódnak az egyetemre. Mindazonáltal mondom és hiszem, hogy ezuttal mégsem fog lényegesebb csökkenés, mutatkosni a hallgatóság számában.

Szolgabíró, mint hókaparó

Vágják, kaparják a havat a munkások. Nyolc-hiz ember egy csomóbn, jobbára parasztok, de van közöttük iparos formájú ember is. Az egyik munkást nézem. Kopott bőrkabát rajta, foltos priccseknadrág, hosszúszerű bőrkamasni és katonabakancs. Sapkája mélyen az arcába van húzva; serényen dolgozik, de kissé pózolva. A hóásó ügyetlenül áll kezében, olykor elmélázva, látszólag elgondolkozva vési bele a hóba s aztán hamar fáradva megmeg áll. Most pihen, nagyot fúj és sapkáját kissé feljebb tolja a homlokára, hogy verejtékes arcát megtörölje. Ebben a pillanatban találkozok tekintetünk, — emberemet megismerem. Pillanatra zavartan kapja el tekintetét rólam, én már szeretnék tovább menni, de ő egy hirtelen elhatározással felém lép, megszólít, köszön.

Erdélyi szolgabíró. Régi, jócsaládból való. Az oláhok üzték el. Hónapokig kóborolt Budapesten, nem tudott álláshoz jutni. Egy hete van Szegeden. A napokban hókaparókat keresett a város 100 korona napidij mellett. Jelenkezett. Nem ismeri senki — gondolta miért ne! Enni muszáj s amellet sportol is. Az utóbbiit cinikus mosollyal jegyezte meg s azután elköszönt tőlem. Elmenőben visszanezék a szolgabíró urra s látom, hogy milyen jókedvvel dolgozik s milyen előírások pontossággal vágja kockákba a megfagyott havat, amely a kényelmes járókélok utját akadályozta eddig.

Megbolondult a világ

Ejfel után a kávéházban. A mámor hatása. Simiznek a zenészek. Tálcaverés, pohártörés. Az üvöltő zsezbend. Aki nappal is pezsgőt iszik. Tízezer koronás cekk. Aki 7 koronát is felirat.

— Saját tudósítónktól —

Tizenkét óra után, a zenés kávéházaknak megvannak a maguk külön vendégei. Vannak kávéházak, ahol éjjelután már ásit a hangulat, de van kávéház, ahol majdnem minden éjszaka akad egy-egy lumpoló társaság.

Egyik éjjel végigfigyeltem egy ilyen kávéházat. Három-négy asztalnál mulattak, különböző kasztu emberek ölelkeztek a mámorral s mikor tetőpontján állott a hangulat, elkezdtek az asztalok között simizni. Idősebb férfiak és fiatalok s aztán a fárasztó dervistánc után asztalhoz ültek, a cigány zsezbend ütemeire örjögve handabandáztak, a vendégek pedig tálcat vertek a márványasztalhoz, vagy poharakat csapdostak a földhöz.

Ha egy józan ember ilyenkor betevéd ebbe a kávéházba, azaz az impresszióval vigasztalja meg magát, — hogy a bolondok házába került. Az emberek eddig is félbolondok voltak az orgia hatása alatt, de jött a simmi, a zsezbend, a megfordított hangszeres artikulátlan khaossza, az idegek táncoltatására alkalmas és „modern-muzsika” által megengedeit tényér és asztalverés és az örület, a tobzódás elérte azt a stádiumot, mikor már csak a kényszerzubony gyógyít. Furcsa és egyben szomorú jelenség ez, valami sajnálatos és katasztrófális jellemzője a kornak, amikor már nem kell a magyarnak a busongó hegedűszó, a szordinóba fojtott édes-bus mulatás, a mámorinak az a piros kicsokolása, amely zsibongva száll az agyró, a szívre s kellemesen ringatja el az asztalnak nekikönyökölve álmodó mulatozót.

Mondja e helyen a pincér, hogy van vendég, aki 10.000 koronát is elmulat egy éjjel s ott van kérem — mutatja —

villanyszerelő, aki milliókat örökölt s most nappal is pezsgőt iszik. Igaz, hogy van olyan vendég aki a feketekávéját is hitelbe issza. A pincér melankolikusan sóhajt, aztán siet egy asztalhoz, ahol már a harmadik tálcat horpasszák be és istentudja, hogy a hányadik poharat törik.

Nézem ezt a kavargó, ordító, ezt az egész akusztikát átölelő szörnyü bachanáliát s önkéntelenül eszembe jut Babits egyik versének az első strófája: Ősz kupta, hideg halát és kacagó kobold; nyeljed a mámort, igyad pajtás a bort.

Nem! Nem! Soha!

Gyémánt a homokban

„A Nép” szombati számában ezzel a címmel emlékezik meg Cserzy Mihályról, az országos hírű szegedi íróról, lapunk illusztris munkatársáról. A magyar paraszt és a magyar Alföld legnagyobb élő ismerőjét borbély-üzletében látogatta meg »A Nép« munkatársa s egy kis csendes interju keretében megszólaltatta a mestert, aki serényen, szinte tartzkodóan a nagy nyilvánossággal szemben, emlékezik írói multjáról.

Nekünk is jól esik „A Nép” megemlékezése arról az íróról, aki egy egész ország olvasóközönségének lelkébe plántálta át a legmagyarabb gondolatokat és a legmagyarabb érzéseket. Gárdonyi után Cserzy Mihály az, aki írásaiban a legmagyarabb alföldi nép szokásait, gondolkodását, szinarany szívének nyugtalan dobogását, vágyódását és lelkének gazdagon színes világát ismerteti; a homoki sikságon élő »ösi erő«

szilaj megnyilatkozását, vagy csöndes, sokszor holdezüstös éjszakákba tompuló szelid álmodozását tárja elénk. Cserzy Mihály irói fantáziája nem röpköd a fellegek között, nem szórja az olvasóra szóvirágait, hanem ott bolyong a rónák széles homokutain, tanyák tövében, búbos kemencék melegénél, vagy a nap aranyával futtatott országutak mentén, vagy az utszéli csárdák népiesen poétikus falai között. — mindenütt, ahol drága magyar

népünk él, szenved és örvend, imádkozik és káromkodik, ahol dolgozik, hangosan gondolkodik, vagy sirva vigad.

Ezek és ezekről szóló irások tették Gárdonyit. Tömörkényit és Cserzyt nagyra s ezért lett az ő irásuk egy nagy kincsesházból kiaknázott értékes, soha el nem muló gyémánt azok számára, akik ujságot, vagy regényt olvasnak és gondolataik, szívük összeforr egy ezeréves ország büszke népének az imádatával. L.

menekülteknek volt egy kevés pénzük, addig kedves vendégek voltak, később a házaspár átköltözött egy másik városba, a gyerekek azonban továbbra is ottmaradtak és fizettek érte havi 1200 koronát. Az iskola év végén, az utolsó hónapban a házaspár már nem bírta elküldeni a tartásdíjat, erre föl K.-né a gyerekeket utra tette, azonban ruhájukat és ágyneműjüket lefoglalja, visszatartotta.

A gyermekek — két gimnazista — sirva érkeztek meg szüleikhez, akiknek aztán elmondták, hogy milyen kitünő bánámodokan volt részük K.-e házában. Korán reggel kiküldték őrizni a tehenet s megparancsolták, hogy lopjanak a tehén részére szénát. Aztán disznót őriztettek vele, trágyát hordattak, s ha nem végezték pontosan a munkát, a legdurvább szidalmakban volt részük. Az egyik gyereket a lakás hideg folyosóján altatták és a legtöbbször éhezették őket. Amikor hazulról nem jött pénz, megtörtént, hogy egyik vagy másik gyereket azonnal vonatra ültették. Egyszer az egyik gyereket, — 13 éves kisleányt — hajnali 3 órakor kergettek ki egyedül a lakástól 2 kilométerre fekvő hajóállomásra s szidalmak között megparancsolták, hogy utazzék szüleikhez és pénz nélkül ne merjen visszajönni. A kislány a félelemtől reszketve, agyonfáradva, betegen érkezett meg a szüleikhez.

A két gyermek a szivtelenségek minden kálváriáját megjárta s a mai napig is borzadva gondolnak K.-né házára.

Jellemző azonban, hogy az oláh megszállás idejében, ugyanez az asszony feltűnő szivelyességgel fogadta házában az oláh katonákat, egyik oláh tiszt részére a legszebb szobáját adta át, a legénységnek pedig nagyszerű kosztot főzetett s mikor elmentek, fehérenművel ellátta őket. Ezek után nem győzött éldicsekedni mindenkinek, hogy milyen kedvezményeket élveztek a románoktól s akkor amikor a szentesi magyarok még lélezgethez sem tudtak jutni,

Egy szentesi jószívű család

Hogyan bántak a menekült gyermekekkel. Tehenpásztorok lettek. A lefoglalt ágynemű. A lopás nem szégyen. Az oláhokat azonban szívesen látták

Van Szentesen egy család, amely nagyon jó módon él, de híresek a szivtelenségükről. Ennél a háznál talált menedéket egy Erdélyből menekült házaspár két gyermekével s hogy milyen szíves vendéglátásban volt részük, azt elmondjuk az alábbi tudósításban.

A Tóth József-utcában van özv. K.-né háza. Egy öreg özvegyasszony, aki nővérével lakik itt, abban a jómódban, amilyenben azoknak van részük, akiknek házuk, földjük, 8-10 disznójuk, tehenük van és nagy értékű részvényt papírjuk. Özvegy K.-né vagyonéhes szempontból házába vette nővérét, aki annyira a befolyása alá került, hogy 40 éves házassága után különválva él az urától s

a saját házából elköltözött, valamint földjét és részvényeit özv. K.-néra iratta.

Az elmúlt évben történt, hogy özv. K.-nének súlyos beteg lett egy dús gazdag rokona. K.-né számítva arra, hogy vagyonát ő fogja örökölni, éjjel-nappal a beteg ágya mellett volt, azonban a rokon meghalt s egész vagyonát a református egyháznak hagyta. K.-né e fölötti mérgeben református létére áttért a katolikus vallásra s azóta buzgó áhitattal látogatja a templomot s az elhunyt lelki tudvéért nem győz eléggé sok átokimát mondani.

Ennek az asszonynak a házában talált menedéket a menekült család, akik közeli rokonai is a gazdag K.-nének. A